

500-LECIE REFORMACJI

PROPOZYCJE POMYSŁÓW DOTYCZĄCYCH JUBILEUSZU W ROKU 2017

dr Paweł Leszczyński

Pragnę przedstawić katalog swoich propozycji związanych z obchodami 500-lecia Reformacji, mając na względzie fakt, iż wiele przedsięwzięć trzeba rozpiąć na lata, jakie dzielą nas od jubileuszu. Błędem byłoby koncentrowanie większości wydarzeń tylko w roku 2017. Jest czas, by we wszystkich strukturach Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego rozpocząć dyskusję na ten temat. Mając honor reprezentowania Diecezji Wrocławskiej w naszym kościelnym Komitecie Obchodów, chciałbym zachęcić wszystkich zainteresowanych tą ważną dla naszej tożsamości datą, zarówno do przedkładania własnych propozycji, jak i nadania im konkretnych ram organizacyjnych na swoim terenie. Niektóre z poniższych pomysłów mają wymiar "centralny", inne lokalny, a jeszcze inne dotyczą wszystkich poziomów.

1. Oprócz zaangażowania naszych struktur kościelnych w kwestie organizacyjne i koncepcyjne, ważne jest włączenie do prac także Polskiego Towarzystwa Ewangelickiego, Mazurskiego Towarzystwa Ewangelickiego, Stowarzyszenia Przedsiębiorców Ewangelickich, Polskiego Towarzystwa Badań nad Reformacją, a także współpraca z oddziałami Polskiego Towarzystwa Historycznego. W odniesieniu do tego ostatniego, dwóch prezesów oddziałów jest luteranami (w oddziale toruńskim - **dr Jarosław Kłaczków**, a w oddziale gorzowskim - piszący te słowa). Naturalnie w polu widzenia powinien być udział - stosownie do profilu działania - instytucji takich jak Diakonia, Centrum Misji i Ewangelizacji czy Ewangelickie Duszpasterstwo Wojskowe.

2. Niektóre wydarzenia można organizować w węższej i szerszej formule ekumenicznej, np. Klubów Inteligencji Katolickiej. Z potencjałem naszego poselstwa musimy wychodzić na zewnątrz, nie możemy "zasklepić się" w obrębie naszych ogniw eklezjalnych. Pomocny może być też Instytut Ekumeniczny KUL.

3. Każda z naszych parafii dysponuje określonym potencjałem, który warto wykorzystać do organizacji wielorakich działań ukazujących przesłanie Roku Jubileuszowego dla naszego otoczenia.

4. Naturalnym partnerem w organizacji wielu uroczystości wpisujących się w kontekst 500-lecia Reformacji są szkoły wyższe i środowisko akademickie, szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne, placówki kultury i sztuki, lokalne stowarzyszenia miłośników poszczególnych miejscowości. Warto zainteresować się tam gdzie, będzie możliwa współpraca z nami w tworzeniu wspólnych projektów, na które można uzyskać dofinansowanie z funduszy unijnych, czy też np. euroregionalnych. Nie można zapomnieć o możliwości finansowania pewnych pomysłów z funduszy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz jednostek samorządu terytorialnego. Dużą rolę do odegrania mają nasze ewangeliczne szkoły.

5. Należy podjąć, wspólnie z Kościołem Ewangelicko-Reformowanym, starania zmierzające do zorganizowania (być może cyklicznego) Konkursu Wiedzy o Reformacji, obejmującego swoim zakresem przedmiotowym nie tylko wiedzę o Reformacji w Europie, ale także w Polsce i o polskich reformatorach religijnych. Konkurs ten cieszyłby się statusem zbliżonym do olimpiad przedmiotowych, tak jak to dzisiaj się dzieje w odniesieniu do np. Konkursu Wiedzy o NATO, czy konkursu o Losach Oręża Polskiego. Merytoryczną pieczę nad postulowanym Konkursem Wiedzy o Reformacji mogłyby objąć np. Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk, Chrześcijańska Akademia Teologiczna oraz Polskie Towarzystwo Historyczne. Konkurs odbywałby się pod patronatem Prezydenta RP, Prezesa Rady Ministrów, Marszałka Sejmu i Senatu. Konkurs mógłby przebiegać dwuetapowo (okręg, szczebel centralny) albo trój etapowo (eliminacje międzyszkolne, okręgowe, centralne). Jego laureatom i finalistom przysługiwałyby uprawnienia analogiczne jak w odniesieniu do innych zbliżonych profilem konkursów, co oczywiście musi wynikać z powszechnie obowiązujących aktów prawnych dotyczących materii oświatowej.

6. Warto przemyśleć pomysł opracowania pakietów edukacyjnych dotyczących Reformacji XVI wieku dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Kościół nasz dysponuje wieloma ekspertami w tej mierze. Ich wydanie można by sfinansować np. ze środków Fundacji Batorego, Fundacji Bankowej im. Leopolda Kronenberga, Fundacji Forda, Polsko - Amerykańskiej Fundacji Wolności, Fundacji "Edukacja dla Demokracji", Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej. Na marginesie - wiemy, iż przekaz dotyczący Reformacji w podręcznikach szkolnych nie zawsze jest zobiektywizowany. Pamiętać należy o współpracy m.in. z Centralnym Ośrodkiem Doskonalenia Zawodowego Nauczycieli czy też Wojewódzkimi Ośrodkami Metodycznymi.

7. Są szkoły, których nauczyciele zapraszają naszych duchownych na lekcje historii celem prezentacji historycznych aspektów dzieła Reformacji. To bardzo istotna forma przekazu i dlatego parafie z własnej inicjatywy - tam, gdzie to możliwe - powinny inspirować takie kontakty.

8. Oczywiście ważna jest finansowa strona projektowanych poczyznań. Ma to związek również z opracowaniem planu wydawniczego publikacji, które będą wpisywały się w kontekst Roku Jubileuszowego i będą opatrzone w jego logo. Publikacje te mogłyby się ukazywać nie tylko w roku 2017, ale w ramach pewnego cyklu również kilka lat przed tą datą. Trzeba tu uwzględnić także koszty tłumaczeń opracowań niemiecko- tudzież anglojęzycznych. Piszący te słowa przedstawił przewodniczącemu Komitetu Obchodów **ks. Marcinowi Brzósce** trzy propozycje, które wymagałyby przedyskutowania pod kątem realizacji. Ponadto z racji mojego prawniczego wykształcenia i publikacji m.in. z zakresu prawa wyznaniowego, proponuję podjąć się przygotowania na rok 2014 (dwudziestolecie uchwalenia ustawy o KE-A) pierwszego komentarza do ustawy z 13 maja 1994 r. o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko - Augsburgskiego w RP. W tym zakresie prowadzę od lat stosowne badania, a publikacja ta jest potrzebna m.in. ze względu na występujące tu i ówdzie problemy naszych Parafii z organami stosującymi prawo, w różnych zresztą obszarach.

9. W 2017 r. - nie licząc lat poprzedzających - w każdej z naszych diecezji powinny odbyć się minimum dwie konferencje naukowe (m.in. w ośrodkach uniwersyteckich) poświęcone różnym aspektom Reformacji, co w warstwie prezentacyjnej mogłoby się przełożyć na różne moduły związane z kierunkami kształcenia, np. historia, historia sztuki, prawo (m.in. wpływ Reformacji na wolność sumienia, słowa, badań naukowych), pedagogika, filozofia, kulturoznawstwo, socjologia religii, teologia (w tym aspekty ekumeniczne), politologia, filologia polska, germanistyka. Konferencje te powinny przyczynić się do wytworzenia pewnej wartości dodanej, np. w postaci publikacji ukazujących pluralizm religijny miejscowości, czy też podniesienie ogólnego poziomu wiedzy o Reformacji, w tym jej implikacjach na wiele dziedzin nie tylko XVI-wiecznego życia.

10. Nieodzowne jest opracowanie programu inicjatyw medialnych promujących 500-lecie Reformacji; już funkcjonują temu poświęcone strony internetowe. Ważnym kanałem komunikacyjnym będzie telewizja publiczna (Redakcja Programów Ekumenicznych, ale też oddziały regionalne TVP) i komercyjna (np. w ramach TVN - "Religia.tv"). Należy na rok 2017 rozważyć emisję reklamy pod roboczym hasłem "Luteranizm: 500 lat aktualnej oferty" - najlepiej w tzw. prime time. Jednakże trzeba mieć świadomość dynamicznych przekształceń technologicznych tej branży w kierunku telewizji cyfrowej, stąd propozycja ta dotyczy stanu "na dziś" - czyli roku 2009. Nie można tu pomijać stacji radiowych, m.in. CCM.

11. Celowa byłaby emisja w TVP POLONIA reportażu (albo ich cyklu) o polonijnych środowiskach luterańskich w krajach bliskich i dalekich.

12. Rozważenia wymaga powołanie "Ambasadorów 500-lecia Reformacji w Polsce", a zatem osobistości, które byłyby w pewnym sensie "twarzami" Jubileuszu w polskim społeczeństwie. Oto proponowana lista nazwisk polskich luteran o wysokim wskaźniku rozpoznawalności: **Adam Malysz, Jerzy Buzek, Jerzy Plich**. Żywię przekonanie, iż ta lista do 2017 r. ulegnie wydłużeniu.

13. Z okazji 500-lecia Reformacji warto odpowiednio wcześniej podjąć wysiłek skłonienia Sejmu RP do uhonorowania tej rocznicy okolicznościową uchwałą. Można podjąć próbę nadania 500-leciu wystąpienia **ks. Marcina Lutra** - na gruncie polskim - "Roku Wolności Sumienia". Pomysł ten mogłaby wesprzeć Amnesty International, tym bardziej, że w 2017 r. przypadnie czterdziesta rocznica ratyfikacji przez Polskę Paktów Praw Człowieka ONZ.

14. Stanowiska jubileuszowe na uroczystym posiedzeniu (być może wyjazdowym np. w Cieszynie, Toruniu, Wrocławiu, Gdańsku) mogłyby w 2017 r. przyjąć, razem albo oddzielnie, sejmowe i senackie komisje właściwe w sprawach edukacji i kultury, w kontekście znaczenia Reformacji dla m.in. rozwoju tych dziedzin, niezależnie od starań o uchwałę Sejmu.

15. W 2017 r. w gmachu parlamentu można zorganizować okolicznościową wystawę poświęconą także polskim akcentom dzieła Reformacji. Następnie we współpracy z eurodeputowanymi m.in. z Niemiec, można włączyć tę część do większej ekspozycji poświęconej 500 - leciu Reformacji w Europie - w gmachu Parlamentu Europejskiego w Strasburgu i pod patronatem jego przewodniczącego.

16. Wiele przedsięwzięć związanych z Jubileuszem 2017 r. można próbować organizować razem z naszymi parafiami partnerskimi, włącznie z wykorzystaniem środków z unijnych programów "Youth in Action" (Młodzież w Działaniu), czy "Citizens for Europe" (Obywatele dla Europy), ale także euroregionalnych (z puli tzw. miękkich projektów) np. euroregionów "Pomerania", "Pro Europa Viadrina", "Sprewa - Nysa - Bóbr", "Śląsk Cieszyński", jak również Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego, Fundacji Krzyżowa tudzież Jugendwerku.

Jest oczywiste, że Rok Jubileuszu Reformacji przyniesie wiele okolicznościowych nabożeństw. Będzie okazją do rozlicznych imprez także o charakterze np. sportowym czy muzycznym. Dobrze jest zatem mieć świadomość potrzeby dyskusji nad wszystkimi aspektami tego święta oraz tego, że sprawy tej nie można odkładać na pojutrze. Bo, jak wiadomo - *tempus fugit*.

dr Paweł Leszczyński
Parafia Ewangelicko-Augsburska Św. Trójcy w Gorzowie Wilkp.